

På jakt etter norske finansuttrykk

Marita Kristiansen

Institutt for fagspråk og interkulturell kommunikasjon, NHH

*Norsk terminologi og fagspråk i tre næringslivsbransjer.
Ideal og virkelighet.*

Seminar i regi av Språkrådets fagråd for terminologi og
fagspråk, 1. desember 2012

1a. Bakgrunn for analysen:

“det engelske fagspråket [er] ofte meir presist og kjent, og difor [finst det] ikkje nødvendigvis fullgode erstatningar på norsk.” (K7 Bulletin, NHHs studentavis, 7. mars 2010).

- finans er et internasjonalt fagområde og fagets **lingua franca er engelsk**
- finans er et **dynamisk fagområde** og det oppstår stadig nye begreper og termer
- finanskrisen har gjort fagområdet svært **dagsaktuelt** for folk flest i Norge og behovet for å kommunisere faget, inkludert behovet for norske termer, har derfor økt

KOMMENTAR

7. mars 2010

Svar fra Magnus...

/ 08. 03. 2010

Det eneste **FED-modellen** sier meg er at **alternativ yield** blir mer attraktivt, når **statsrentene** blir tilstrekkelig lave. Statsrentene kan således bidra til å styre **risikoaversjon** og **risikoappetitt** i den ene eller den andre retning. Dette trenger en riktignok ikke noen modell for å forstå. Ellers oppfatter jeg Buffets metode som en utvikling av Graham. "**Retained earnings**" + **utbyttekapasitet** er sentrale faktorer i dette analysearbeidet. Buffet har også lært oss at et selskap med en **inpenetrabel "moat"** er verdt å betale en **riskopremie** for. Risikopremien blir som lavest når alle er **fryktssomme**. Graham glemte dette i all sin "**depression economics**".

(<http://riksen.na24blogg.no/?p=395>)

1b. Omfang av studie

- utgangspunkt i finansbegreper som har vært spesielt sentrale under den globale finanskrisen (2007-2011): *finanskrise, kredittskvis, subprime, hedgefond, short selling* og *strukturert spareprodukt*
- etterfulgt av aktuelle begreper som *kredittforsikring* og *skyggebank*
- Formål å undersøke:
  - a) i hvilken grad det skjer **termdanning på norsk** i tillegg til de mye brukte anglisismene (f.eks. credit crunch, subprime, hedge fund, short selling etc.)
  - b) om **fagspråket fornorskes** over tid
  - c) hvordan termdanningen i såfall skjer
  - d) om **korpusstudier basert på norske aviser og blogger** kan være en fruktbar metode for å fange opp termdanning innen fagområder som i dag preges av anglisismer
  - e) **behovet for språkplanlegging** og da spesielt **terminologiplanlegging** innen økonomiske fagområder

2. Metode for innsamling og analyse av data

- 3 ulike korpus er bruk i analysen
  - **Norsk avis-korpus**, <http://avis.uib.no/>
  - **Peter Warrens finansblogg**, <http://www.peterwarren.no/>
  - **NHHs forskningsblogger**; *Krise, omstilling og vekst*, <http://blogg.nhh.no/kriseprogrammet/>

(Tilrettelagt av Knut Hofland, Uni Computing i Uni Research AS)

2. Metode for innsamling og analyse av data (2/8)

Kartlegging av

- i. termkandidater: hvilke termer er i bruk, inkludert synonymer, termvarianter og ekvivalenter i form av:
  - **anglisismer** ('subprime', 'CDS')
  - **fornorskede uttrykk** slik som **hybridtermer** (engelsk + norsk, f.eks. 'hedgefond', 'CDS-kontrakt')
  - norske **avløsertermer** ('kredittskvis', kredittforsikring)
- ii. begrepsrelasjoner og/eller begrepsfelt
- iii. synonymer, termvarianter og ekvivalenter
- iv. termenes morfologi

2. Metode for innsamling og analyse av data (3/8)

Norsk aviskorpus

- [1] ... alt som lukter **subprime** og andre typer amerikanske boliglånsprodukter ... (DN080606)
- [2] ... en kommende finanskriser basert på **subprime lån** ... (DB080704)
- [3] ... USA, som veltet verden ut i en finanskriser med **råttne boliglån** ... (DA080710)
- [4] ... boligmarkedet og markedet for **høyrisiko-boliglån (subprime)**. (DN080409)

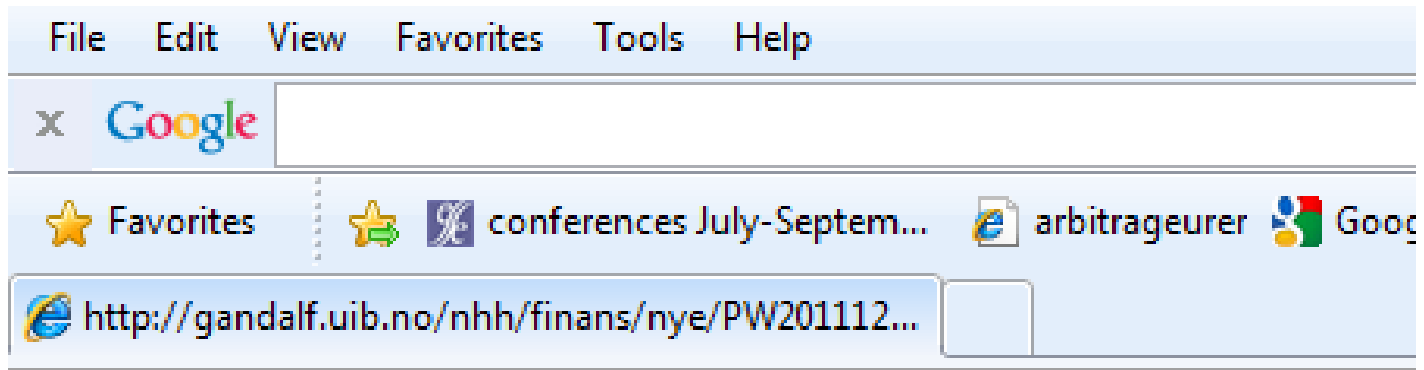
(Norsk aviskorpus, <http://avis.uib.no/>)

2. Metode for innsamling og analyse av data (4/8)

Peter Warrens finansblogg (PW)

[Arkiv](#)

[andregangsryktet Europa..](#) [Merkozy](#) [Middelalder-politikk](#) [Petrescu's](#)
[POBC](#) [rykter-](#) [støttekjøpes](#) [valutaopsjonstrader](#)

Neologismer fanget opp fra PW 10. desember 2011

2. Metode for innsamling og analyse av data (5/8)

Peter Warrens finansblogg (PW)

- Eksempler på neologismer fra Peter Warrens finansblogg:
  - engelske låneord: 'Non-Deliverable Forward', 'asset'ene'
  - hybridtermer: 'tradingprogram', 'spreadmessig'
  - norske nyord 'ultrakortsiktige' og 'nasjonalgjeldskrise'

Sistnevnte uttrykk er relatert til den pågående økonomiske krisen i Europa og begrepet *statsgjeld* ('sovereign debt').

[5] Finanskrisen etterfulgt av en **nasjonalgjeldskrise** i Europa har gjort at den etterlengtede oppgangen i den vestlige økonomien har latt vente på seg. (PW2010/09)

2. Metode for innsamling og analyse av data (6/8)

Peter Warrens finansblogg (PW)

Allmennspråklige, samfunnsaktuelle neologismer fanges også opp i PW, slik som:

- [6] For **Merkozy** er slike kostnader for trivielle å regne dersom det sikrer dem gjenvalg. (PW 2011/12)

2. Metode for innsamling og analyse av data (7/8)

NHHs forskningsblogger

- [7] En metode som er meget populær for å modellere smitteeffekter i finansielle markeder er såkalte **copulas** (KOV230211).

***Copula** är ett begrepp inom statistiken för ett allmänt sätt att formulera en multivariat fördelning på ett sådant sätt att olika generella varianter av beroende kan representeras.*
(<http://sv.wikipedia.org/wiki/Copula>)

2. Metode for innsamling og analyse av data (8/8)

NHHs forskningsblogger

- [8] Ved hjelp av detaljerte data om norske bedrifters banklån studerer vi derfor hvor viktige **bankrelasjoner** faktisk er for selskapenes tilgang til kreditt (KOV320511).
- [9] Vurderer vi dem 1 år før oppkjøpet ser vi dog at **finanskrise-målene** er bedrifter som er spesielt hardt truffet av finanskrisen ... (KOV250811).
- relatert til 'finanskrisetransaksjon', 'kapitalallokering', 'konjunktursjokk', 'brannsalgshypotese'
- [10] For å sikre seg en enda lavere pris ventet han til det var **Thanksgiving-salg** i butikkene (KOV050111).

3. Resultater

strukturert produkt

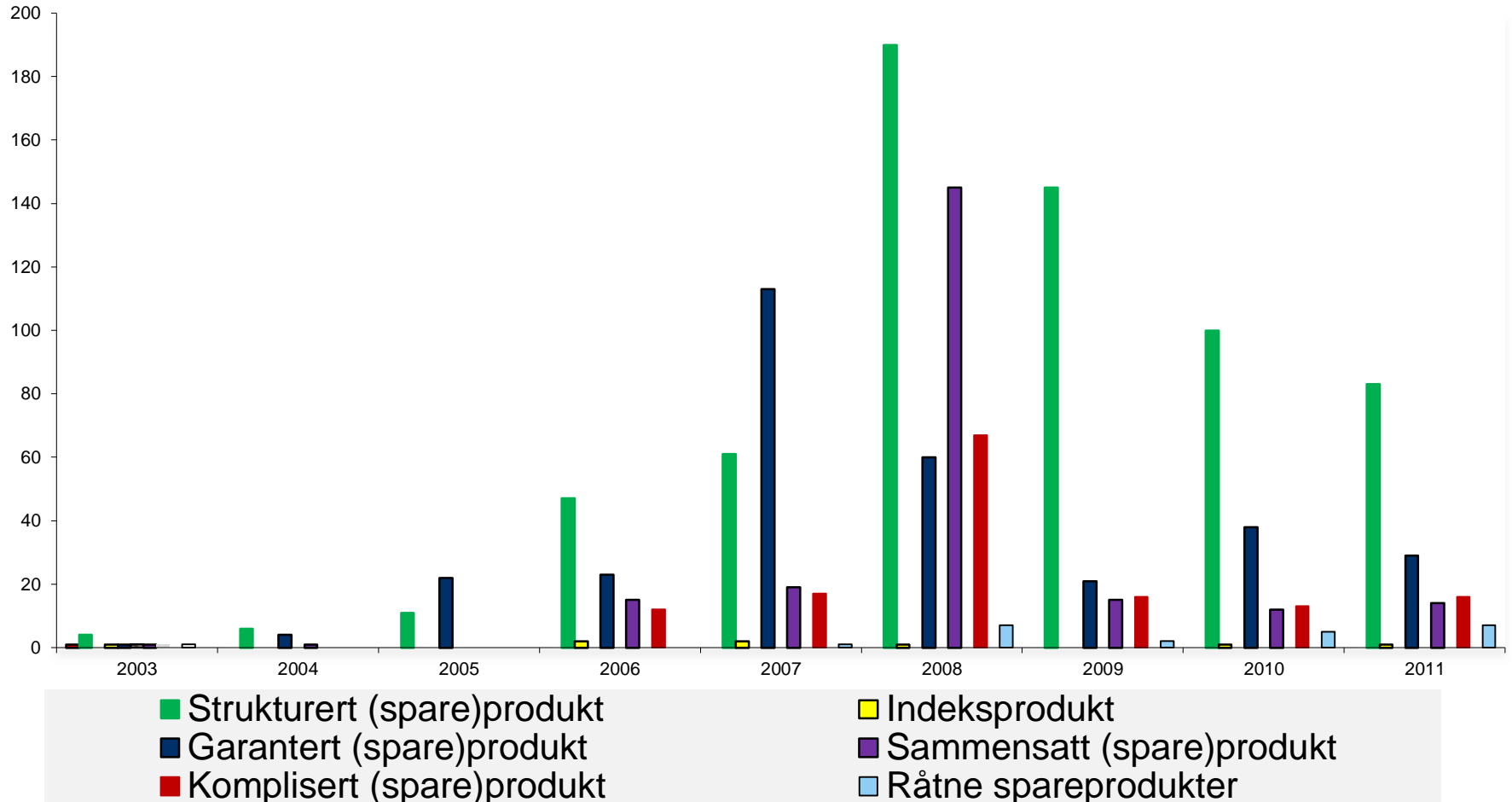
Uttrykket 'strukturert produkt' er en samlebetegnelse for finansielle produkter som er knyttet opp mot verdiutviklingen i et underliggende marked. Det kan for eksempel være utviklingen i en eller flere aksjer, kreditt-, råvare-, indeks- eller valutamarkedet (Navigea.no).

[11] ... såkalte **strukturerte spareprodukter**, som også blir omtalt som **garanterte spareprodukter** eller **råtne spareprodukter**.
(DN060111)

Termvarianter og antall for begrepet *strukturert produkt*

Begrep	Termvarianter i NAK	Antall
<i>strukturert produkt</i>	strukturert produkt	302
	strukturert spareprodukt	347
	garantert produkt	41
	garantert spareprodukt	273
	sammensatt produkt	159
	sammensatt spareprodukt	63
	komplisert produkt	53
	komplisert spareprodukt	89
	indeksprodukt	8
	råtne produkt	1
	råtne spareprodukt	53
	Totalt	1.389

Bruk av ulike termvarianter for begrepet *strukturert produkt* over tid (NAK 2003-2011)

(Kristiansen og Andersen 2012)

Oppsummering av hovedtrekkene fra analysen

- **norske termer** ble funnet for alle begrepene som ble analysert i perioden 2007-2010 med *ett* unntak (*monoline*)
- **sekundær termdanning er hyppig** og hybridtermer eller norvagismer brukes konsekvent parallelt med anglisismene
  - alle variantene vedvarte i bruk gjennom hele analyseperioden
  - det ser ikke ut til å være en utvikling i retning av at norske termer som dannes blir mer frekvente, altså at språket “fornorskes”, eller at norsk stavemåte vinner fram som mer frekvent
  - analyse i perioden 1998-2011 understøtter dette
  - **alle akronymer** som betegner finansprodukter (CDO, CFD, CDS, ETF, ETN, RMBS og CoCO er oftest gjengitt i **engelskspråklig form** i eller som sammensett substantiv med akronymet i første ledd: ‘CDO-obligasjon’

Etter finanskrisens første fase ...

CDS – kreditt(tap)forsikring; Credit Default Swap

forsikringsform som har til oppgave å gi kreditor erstatning for tap ved at debitor misligholder sine forpliktelser. <http://snl.no/kredittforsikring>

Credit default swap (CDS, norsk: «kredittapsforsikring») er en **swapkontrakt** mellom to parter for overføring av tredjeparts kreditteksponering. Kjøper av en CDS får kredittbeskyttelse, mens selger garanterer for det underliggende instrumentets kredittverdighet mot betaling. Typiske underliggende instrumenter er obligasjoner og lån. [...] (http://no.wikipedia.org/wiki/Credit_default_swap)

«En CDS er et **finansielt instrument (derivat)** som kan sammenlignes med en kredittforsikring»

<http://www.finanstilsynet.no/no/Artikkelarkiv/Brev/2009/Kontroll-av-finansiell-rapportering1/>, min understrekning

CDS - Kjært barn har mange navn...

[12] Det amerikanske finanstilsynets søksmål mot Goldman Sachs for verdipapirsvindel har igjen rettet oppmerksomhet og avsky mot såkalt **kredittforsikring** eller **konkursforsikring** (**credit default swaps, cds**). (DN26042010)

Andre uttrykk som blir brukt er:

- forsikring mot mislighold av gjeld
- valutaswapper mot mislighold (CDS)
- statsgjeld, såkalt credit default swap (CDS)

'Neither Grexit Nor Spexit, It's Fixit Or Fexit' ...

På norsk brukes 'exit' typisk med referanse til idretten: 'Cup-exit', 'Spurs-exit', 'Hareide-exit'

Ser snarlig **gresk euro-exit** (DN120724)

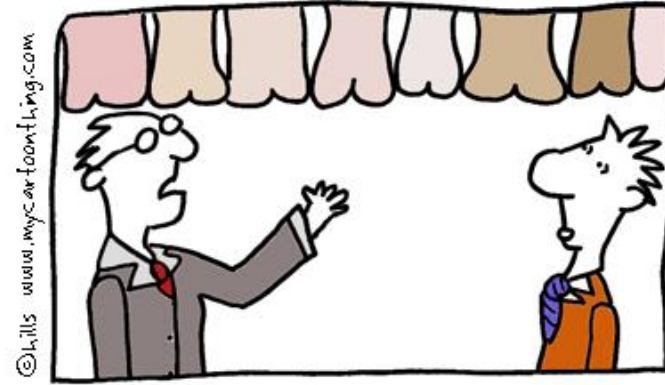
(euroexit, Hellas-exit, gresk EU-exit)

[13] Hellas-børsen stuper etter advarsel om "grexit" (AA120605)

[14] Slik kan en mulig **Grexit** føre til økt nervøsitet for en **Spexit**, at også Spania må bryte ut av samarbeidet. (DN120617)

Andre: Brexit/Brixit, Spexit, Fixit, Fexit

So what you need to remember, Jason, is to keep your eye on the bottom line.

Bunnlinjen er...

Implikasjoner for språkstyring og terminologiplanlegging

- Finans er et fagområde som stadig endrer seg, og hvor nye begreper og termer dannes hele tiden
- Språket forneskes delvis gjennom hybridtermer
- Til dels mange termvarianter eksisterer og brukes samtidig, og til dels er de delvis upresise
- ❖ Gode termkandidater er i bruk for de aller fleste finansbegrepene, men de vinner ikke nødvendigvis fram som de mest frekvente i bruk

Referanser

- Asiafeber.wordpress.com*, <http://asiafeber.wordpress.com/> (12. november 2012)
- Finanstilsynet.no*, <http://www.finanstilsynet.no/no/Artikkelarkiv/Brev/2009/Kontroll-av-finansiell-rapportering1> (26. november 2012).
- K7 Bulletin*, 2010, 47/3,
<http://www.nhhs.no/LinkClick.aspx?fileticket=KhuIv0fyoco%3d&tabid=5125&mid=9868&language=nb-NO>
- Krise, omstilling og vekst*, <http://blogg.nhh.no/kriseprogrammet/> (10. november 2012).
- Kristiansen, M. og G. Andersen. 2012. "Corpus approaches to neology and their relevance for dynamic domains". I *Neologica* 6/2012, 43-62.
- Kristiansen, M. 2012a. "Using web-based corpora to find Norwegian specialised neologisms". I *Communication and Language at Work – Bridging theory and practice* 1/2012, 10-9.
- Kristiansen, Marita. 2012b. "Financial jargon in a general newspaper corpus". I G. Andersen (red). *Exploring newspaper language - Using the web to create and investigate a large corpus of modern Norwegian*. Amsterdam: John Benjamins, 257-283.
- Kristiansen, M. 2012c. «Ligge long eller shorte naken. En korpusbasert studie av termdanning i norske aviser". *Nordterm 2011. Samarbetet ger resultat: från begreppskaos till överenskomna termer. 7.-10. juni 2011 Vasa*, 199-207.
- Kristiansen, M. 2011. "Domain dynamics in scholarly areas. How external pressure may cause concept and term changes". I Temmerman, R. og M. Van Campenhout (red). *The Dynamics of Terms in Specialized Communication. An Interdisciplinary Perspective. Terminology* 17(1), 30-48.
- Norsk aviskorpus*, <http://avis.uib.no/> (10. november 2012).
- Peter Warrens finansblogg*, <http://www.peterwarren.no/> (10. november 2012).
- Riksen.na24blogg.no*, <http://riksen.na24blogg.no/?p=395> (10. november 2012).
- Seeking Alpha.com*, <http://seekingalpha.com/article/708171-neither-grexit-nor-spexit-it-s-fixit-or-fexit?source=feed> (21. november 2012).
- Store Norske Leksikon*, <http://snl.no/kredittforsikring>, 12. november 2012).
- Wikipedia.org*, <http://sv.wikipedia.org/wiki/Copula> (26. november 2012).